

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på korret

Klinisk etisk komité - årsrapport 2023

Kommunalområde Helse og mestring
01.03.24

Kilde: WordPress.com

Innhold

Innledning.....	3
Mandat for Klinisk etisk komité.....	3
Sammensetning av KEK	4
Aktivitet og bruk av komitéen	5
Planer for 2024.....	6
Økonomi.....	7

Innledning

Kommunaldirektør Helse og mestring satte i gang arbeidet med opprettelse av Klinisk etisk komité (KEK) i Indre Østfold i mars 2020. Det ble utarbeidet et dokument om KEK med mandat for komitéen, vurdering for sammensetning og møtevirksomhet samt organisering og drift. Det ble gitt forslag til medlemmer i KEK. Arbeidet er forankret i direktør Helse og mestrings - og kommunedirektørens ledergruppe.

Covid-19 pandemien i 2020 var utgangspunktet for å etablere KEK i Indre Østfold kommune. Ressurssituasjonen i helsetjenesten ville bli utfordret relatert til pandemien, og situasjonen kunne gi ressursknapphet og stille krav til omstilling og krevende prioriteringer. Ledere og ansatte i helse- og omsorgssektoren signaliserte imidlertid, at disse utfordringene også er til stede i en normal driftssituasjon, og opprettelse av Klinisk etisk komité var derfor aktuelt uavhengig av pandemisituasjonen.

Målet med Klinisk etisk komité er å gi helsepersonell og ledere i helse- og omsorgstjenesten overordnet støtte til krevende prioriteringsbeslutninger i daglig arbeid.

Det første møtet i KEK ble avholdt i desember 2020. Komiteen har vært relativt stabil, men fikk ny leder og ett nytt medlem i november 2023. Komiteen er utvidet med varamedlemmene som nå er faste representanter. Komiteen har ervervet noe erfaring og begynner å finne sin form.

Mandat for Klinisk etisk komité

Mandatet for Klinisk etisk komité har følgende innhold:

- skal være et rådgivende forum som gir beslutningsstøtte og faglig støtte til ledere og aktuelt helsepersonell i forbindelse med en hendelse eller en pågående krevende situasjon
- skal drøfte relevante, konkrete, kliniske problemstillinger der representanter fra kommunens helsetjeneste, opplever etiske dilemmaer
- skal bidra til bevisstgjøring om etiske problemer knyttet til ressursbruk og prioriteringer i pandemisituasjonen og i en normal driftssituasjon
- bør på sikt bidra til å utvikle samtale og refleksjon om klinisk etiske utfordringer i alle deler av helsetjenesten
- arbeider etter kjente metoder for etisk analyse
- ved behov for annen kompetanse i komitéen, kan dette hentes inn
- i særlige tilfeller kan medlemmer av komitéen be om fritak fra drøfting av enkelte saker der de har en relasjon med pasienten - profesjonelt eller privat

I utgangspunktet er det helsepersonell og ledere innen Helse og mestring som kan kontakte KEK.

Komitéen kan kontaktes ved behov for å:

- kvalitetssikre vanskelige etiske beslutninger og gi trygghet til dem som må bære ansvaret
- sikre systematikk og grundighet i en vanskelig beslutningsprosess hvor alle aspekter i pasientens situasjon bør belyses
- sette overordnede verdipørsmål på dagsorden og muliggjøre erfaringsutveksling og kritisk refleksjon

KEK er ikke et juridisk organ med beslutningsmyndighet, men et uavhengig råd plassert i kommunalområde Helse og mestring.

KEK skal levere en årlig rapport til direktør Helse og mestring. Rapporten skal beskrive aktiviteten i komitéen, bruk av komitéen, omfang og type saker som har vært til drøfting det foregående året.

Sammensetning av KEK

Etikkrådet er bredt sammensatt og medlemmene er forespurt ut fra erfaring, kompetanse og personlige egenskaper.

Det har vært noe utskifting siste år. Én har gått av med pensjon og tidligere leder av KEK Reidun Heksem, gikk høsten 2023 over i en stilling som direktør Helse og mestring. Irene Holtet Skavås var allerede medlem av komitéen og tok over ledervervet fra 13. september 2023.

Komitéen har ingen legerepresentant per 31. des 2023, men det er et uttrykt ønske om å prøve å få det på plass. Det gjøres et nytt forsøk på rekruttering for 2024.

Leder av komitéen:

- Irene Holtet Skavås, enhetsleder Hobøl bo- og behandlingssenter og Gritun

Øvrige medlemmer:

- Bjørn Sætra, sykepleier, Enhet Psykisk helse og avhengighet
- Eva Marie Støbakk, enhetsleder Enhet 1 tjenester for funksjonshemmede (permisjon)
- Håkon Johansen, spesialsykepleier, USHT, Seksjon forvaltning og utvikling
- Irene Boye, sykepleier, Helsehuset, døgnetenheten, hovedtillitsvalgt sykepleierforbundet, NSF
- Mette Førriisdahl Abrahamsen, psykiatrisk sykepleier, enhet Psykisk helse og rus (ny 2023)
- Sigmund Nakkim, prest
- Øystein Haave, enhetsleder hjemmetjeneste Hobøl/ Spydeberg/Trøgstad/natt
- Legerepresentant, (ingen legerepresentant)
- Dag Fosser, enhetsleder hjemmetjenesten Askim og Mysen
- Hilde Staum, fagleder enhet koordinering og inntak

Sekretær for KEK:

- Irene Teigen Paulsen, fagrådgiver, Helse og mestring

Oversikten er per 31.12.2023.

Aktivitet og bruk av komitéen

Møter, frammøte, drøftingsnotater og behandling av opplysninger

Det er avholdt 5 møter: 17. februar, 29. mars, 25. mai, 13. september og 15. november. I to av disse ble det drøftet saker. Ved hastesaker, kalles komitéen inn med kort varsel.

For å drøfte en sak må det være minst 5 medlemmer til stede. Frammøtet har variert noe, men alltid vært tilstrekkelig for å kunne drøfte saker. Saksmelder inviteres til å ta med seg leder eller kollegaer til drøftingen.

Det skrives drøftingsnotat fra drøftingene og referat fra møtene; fagrådgiver er fast møtesekretær. Personopplysninger er aidentifisert. For saker som drøftes, oppbevares informasjon nedlåst i arkivskap. Møtene evalueres hver gang. Sekretær har gjennomført kurs i regi av Senter for medisinsk etikk. Drøftingsnotater skrives etter metode fra kurset.

Temaer i møtene i 2023

- Drøfting av to innmeldte saker
- Ny leder og rekruttering av nye medlemmer til komitéen
- Ønsker om flere saker til komitéen – også hverdagshendelser
- Oppbevaring og distribusjon av drøftingsnotater
- Aktuelt fra «Digitalt kurs i skriving av drøftingsnotat for kliniske etikk-komitéer» – mal for drøftingsnotat
- Aktuelt fra «Vårseminaret for etikk-komitéer - SME» – referert temaer og innhold
- Om revidering av yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere
- Simuleringstrening på etisk refleksjon – presentasjon og demonstrasjon for komitéen
- Trene ansatte på etisk refleksjon
- Plan for å spre informasjon om KEK
 - I egen organisasjon – fagmøter/-dager - intranett
 - Gjentakende nyhetssak for KEK på intranettet
 - Informasjon om KEK inngå i lederopplæring

Deltakelse på kurs:

- Vårseminaret for etikk-komitéer i kommunene 27. april
- Digitalt kurs i skriving av drøftingsnotat for kliniske etikk-komitéer halvdagskurs 5. og 12. mai

Informasjon internt og eksternt om Klinisk etisk komité

Leder i KEK har informert om komitéen internt i ledersamlinger.

Informasjon om KEK; når komitéen kan kontaktes og hvem som kan kontaktes, er oppdatert og ligger på kommunens intranett: Vår organisasjon/ Kommunalområder – egne sider/ Helse og mestring/ Klinisk etisk komité. Siden er oppdatert med lenker til verktøy til bruk i etisk refleksjon.

Drøfting av saker

Alle saker drøftes med utgangspunkt i SME-modellen. Drøftingsnotat sendes komitémedlemmene, men er ikke offentlige.

KEK har drøftet 2 saker i 2023, knyttet til verdier og prinsipper for: lovlighet, selvbestemmelse, ikke-skade, gjøre vel og rettferdighet. Begge sakene ble drøftet anonymisert med ansatte og deres leder til stede.

Temaer for drøftingssakene:

- Bør personen låses inne/ plasseres på en forsterket skjermet enhet mot sin vilje?
- Bør man ta hensyn til hva personen ønsker til tross for at hen kan være til fare for seg selv?
- Kan personen fratas samtykkekompetanse pga alkoholforbruk?
- Bør personen tvinges til å gjennomføre demensutredning hvis personen ikke vil?
- Bør langtidsbeboere dele rom på sykehjem?

Tilbakemeldinger fra ansatte som melder sak til drøfting er:

- Opplevs nyttig å drøfte saken; gode refleksjoner og fine spørsmål
- Opplevelse av å bli møtt og at problemstillingene tas på alvor
- Opplevs som lettere å kunne fatte en beslutning etter drøftingen

Evaluering av KEK i tråd med oppdraget fra direktør for Helse og mestring

Det ble gjennomført en evaluering i 2022 av; mandatet, komitéens sammensetning, møteregi, ledelse og internt samspill i en drøfting. I tillegg - en drøfting av KEKs rolle i å synliggjøre dilemmaer og handlingsalternativer, drøftingens form med saksfremmer, bruk av SME-modell og innhold i drøftingsnotatet. Dette arbeidet tas videre inn i 2024, med en ny evaluering og oppdatering av selve arbeidsdokumentet. Det har fungert godt med å innlemme varamedlemmer som faste medlemmer i komitéen. Vi har også fått inn en ekstra ressurs fra psykisk helse og avhengighet som fast representant, og en forespørsel til en sykehjemslege er på vei.

Komitéen ønsker lav terskel for å melde saker. Vi fortsetter å bruke «Rutine for å ta imot henvendelser» og forsøker å tydeliggjøre etiske problemstillinger i forkant av drøftingen for å komme raskere til sakens kjerne.

Møtene evalueres hver gang. Dette er med på å styrke samarbeidet og den interne dialogen i komitéen.

Planer for 2024

KEK vil arbeide i henhold til mandatet, hovedsakelig med innmeldte saker, kompetanseheving i komitéen og i kommunen, samt mandatets punkt om å bidra til å utvikle samtale og refleksjon om klinisk etiske utfordringer i alle deler av helsetjenesten. Vi erfarer imidlertid at kommunens representanter i KEK har liten kapasitet til å drive opplæring i egen organisasjon. Vi tar med oss satsingsområder fra 2023 til 2024.

Bruk av etikkveiledere og fasilitatorer i tjenestene og hvordan holde etisk refleksjon levende i organisasjonen

Det er ønskelig å sette etisk refleksjon i et system, stimulere til etisk refleksjon underveis i det daglige arbeidet og oppøve dømmekraft blant de ansatte. Å skolere etikkveiledere kan være en del av dette arbeidet. Opplæring av fasilitatorer som kan gjennomføre simulering på arbeidsplassen

gjennomføres av USHT. Disse vil være viktige for å kunne trene ansatte på etisk refleksjon i hverdagen.

Det er et lederansvar at etisk refleksjon skjer på arbeidsplassen og at det settes i et system med mulighet for flere å delta. Øvelse er med på å utvikle språk og evne for etisk refleksjon. Tid og rom skaper mulighet for å se bredden i en sak. Vi har laget en liste med verktøy og metoder som kan benyttes i arbeidet med å holde etisk refleksjon levende i organisasjonen. Skal deles i organisasjonen.

Aktuelle temaer og innsatsområder ut over innmeldte saker i 2024:

- Etikkveiledere i avdelinger - utdanne etikkveiledere
- Støtte arbeidet med simulering av etisk refleksjon og opplæring av fasilitatorer som kan gjennomføre simulering på arbeidsplassen
- Bringe mandatet ut i organisasjonen – hvordan holde etisk refleksjon levende – vi har mange verktøy som kan deles – eventuelt holde seminar/delta på fagdag
- Markedsføre KEK innad i kommunens helsetjenester – vi ønsker flere saker
- Informasjon om KEK inngå i lederopplæring
- Delta på kurs og opplæring – komitéens medlemmer

Økonomi

Utgifter i forbindelse med møtegodtgjørelse for ekstern representant og bevertning på møtene, dekkes av fellestjenestene innen Helse og mestring, seksjon forvaltning og utvikling.

Mysen, 01.03.24

Irene Holtet Skavås
Leder Klinisk etisk komité

Irene Teigen Paulsen
Sekretær